

Előfizetési árak:
egész évre 4 frt., felévre 2 frt.,
negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 8 kr.
Hirdetések mérsékelt árai szerint

A lap megjelenik minden va-
sárnap
Felelős szerkesztő:
FUCHS ANTAL.

KÖZÉRDÉK

Szerkesztőség: Árpád-ut 20.
hová a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adtnak.

Kiadóhivatal: Árpád-ut 20.
hová a lap anyagi részét illető közle-
mények és előfizetési penzek küldendők
Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL.

UJPEST- ÉS RÁKOSPALOTA KÖZSÉGEK TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAPJA

Bankettek a képviselő tisztele- tére.

Ujpest község polgárai szeretetüket és ragaszkodásukat kifejezendő bankettet rendeztek Volfner Tivadar országgyűlési képviselő tiszteletére e hó 24-én a Colosseumban.

Ez a bankett dacára annak, hogy némely akadémikus-kodó elemek minden módot megkísértettek arra, hogy ne sikerüljön, — minden várakozáson felül jól sikerült s az valóban impozáns kifejezője volt a megválasztott képviselő iránti bizalomnak.

A résztvevők száma mintegy 160-ra tehető, a kik között képviselve volt minden párt, Ujpest társadalmi és községi életének vezető férfiai, gyárosok, iparosok, kereskedők, hivatalnokok.

A második fogásnál felállt Mühlrad Henrik a bankettet rendező bizottság egyik agilis tagja és talpraesett beszédében üdvözölte a körükben megjelent képviselőt. Beszédében kifejezést adott a község polgárai azon érzelmenek, hogy a képviselői mandátum igazolására után az iránta táplált bizalom változatlanul fennáll s tőle várja a község felvirágoztatását.

Volfner Tivadar kelt fel azután és általános figyelem és nagy tetszés között jelentette ki, hogy ő a polgárság bizalmát előlegezettnek tekinti, mert meg arra nem volt módjában válaszolni, utal arra, a mit a program-beszédében elmondott: ujat így nem mondhat; Ujpest érdekeit mindenkor a szíven viselte s azért mindent megtesz. Tettel is akarja bizonyítani amit ígér. Az ujpesti polgárokra emeli poharát.

Majd Petőcz Endre emelkedett fels előre boesájtva azt, hogy nem a függelenségi párt megbízásából van jelen, hanem mint magánember a saját kezességével vezéreltetve jött el a bankettre, kifejezést adandó annak, hogy a megválasztott képviselő személyét tiszteli s annak egészségére ültette poharát.

Ezután megindult a toasztok árja. Beszéltek Bajusz Balint, Dezső Lajos, Klein Ármán, Dr. Steinhardt Bodo, Kolozsváry Gyula rendőrkapitány, a ki az új közjegyzőt ültette, Dr. Vaday László rendőrfogalmazó, Bobesek István postafőnök, Dr. Pihál Viktor kir. közjegyző, Zsoldos János főjegyző, a ki Ujpest polgárságát a római lietorok fűzfavesszejéhez az egyetértő összesség törhetetlen kifejezőjéhez hasonlította. Erre az egyetértő ujpesti polgárokra emelte poharát.

Beszéltek még Kanovits Zoltán, Lindt János bíró, Ladányi Zsigmond azok ellen kelt ki, akik ezen szép ünnepély sikerét meghusítani akarták. Frey Guszláv, Musitz István, Békefi Jakab beszédeinél már nagyon emelkedett volt a hangulat.

Az ünnepély fényét nagyban emelte az ujpesti dalkörnek egy szépen előadott és nagy tetszéssel fogadott éneke is.

Róth a Colosseum vendéglőse és bérlője

is kitelt magáért, mert úgy az étel, valamint az ital jó volt.

A társaság a késő éji órákig együtt maradt.

* * *

A második bankett Gödöllőn volt február 25-én az Erzsébet-szállodában, a melyen a gödöllői választókerület színe-jára vett részt mintegy 120-an; Ujpestről 8-an voltak ott.

A bankett-rendezés elén álló Cserba Ferenc gödöllői járásbíró a lakoma során megleghangú beszédében üdvözölte a kerület képviselőjét, a ki lendületes szavakban köszöntötte meg a szíves fogadtatást. A banketten a többek közt jelen voltak és beszéltek: Deininger kir. tanácsos, jászágigazgató, Garan Dániel és Polyák Miklós ügyvedek, dr. Tegze udvari orvos, Pruzsinszky gödöllői plébános, Böhl Ambrus, Mady Lajos ujpesti ref. lelkész, Kolozsváry rendőrkapitány, Dezső Lajos és még számosan.

Cserba Ferenc járásbíró ujjal poharat emelve ültette Zsoldos János ujpesti főjegyzőt, mint a kinek a szabadelvű-párt győzelmére juttatásában a legfőbb része volt.

Ezek az ünnepélyek a közbizalomnak hű kifejezői, a melyet a mi képviselőnk bizonyára méltányol is s a kerület érdekében minden tőle telhetőt meg is tesz.

Nyakasok.

Ujpesten minden embernek vannak eszméi és — csodálatos — egyiknek az eszméi sem képesek társulni a többiek eszméinek bármelyikével.

Ujpesten minden ember született *esem*: ha egyébre nevezé nem is, de Ujpest reformálása érdekében minden esetre korszakot alkotó tendenciákat mellettel kebelén ha csak valamirevaló embernek is képzelet magát.

Minden ember kimagasló alak akar lenni Ujpesten, mintha csak arra számítna, hogy Ujpest történetiroja egykoron, vagy a Pallas-lekszikon második és bővített kiadása majdan róla megemlékezni Klói kötelességei közé fogja sorolni.

Alig vonjuk kétségbe, hogy minden ilyen eszmedus embert a jóerzés vezérli, nem gondolva Ujpest történetének egykori megírójára, sem a Pallas-lekszikon második és bővített kiadására.

Mégis miért van az a sok képzelet jussából nem engedő nyakas ember Ujpesten?

A nyakasság a megcsöknyődött ragaszkodás egy jó vagy rossz órában kipattant gondolathoz, igaz, a magyarnak sajátja és mint a tapasztalat mutatta, — nem tagadhatjuk — rossz tulajdonsága.

Azt kellene hinnünk hát, hogy a magyarnak éppen csak a rossz tulajdonságai plántálódtak át Ujpestre.

Egyetlen gondolat villan át valakinek az agyában, legyen az jó vagy rossz, merlegelés nélkül oda dobja arra a talajra, a hol szikrát vél találni. Leggyakrabban nem találja meg a szikrát s a megvillant gondolat így tápot nem nyer, összezsugorodik tehát a kiindulás hüvelyében, az agyban, a hol mint életre nem képes korsszülött megmetelyezi, megfertőzteti egész tenyében az agy tulajdonosát. Az agyában megvillant gondolatnak él ez a megmetelyezett ember s abból nem enged egy szemernyit sem, míg benne vér lüktet.

Ily gondolat megvillanásokban keresendők az Ujpesten alakult társadalmi körök el-fajulásának gyökerei is.

Az első, mert legrégebb az „Ujpesti kaszinó”. A hetvenes években alakult, más cízzimel — és kétségbevonhatlanul — szép, jó es nemes intenciókkal.

Tagja volt minden, tágabb értelemben vett intelligens ember. Együtt volt ott az Ujpesten lakó miniszteri tanácsos a sarokbeli szatocsesal, az ügyveddel, az asztalosmesterrel, a gépészszel, a szappanfőzővel, a hivatalnokkal, színészszel, gyárossal stb. Nagyon jól érezték magukat, távolról sem jutott egyiknek is az eszébe hogy magasabbnak vagy alacsonyabbnak képzeletje magát. Indítványozott valamit a sarokbeli szatocés, jót, élelmet, hasznosat s a mellett szórakoztatót, hozzájárult a miniszteri tanácsos, az ügyvéd, az asztalos stb. Es indítványozott valamit a miniszteri tanácsos, de a gepesz, szappanfőző egészséges érvelései után indítványával kisebbségben maradt. Azt hiszik: habozott a miniszteri tanácsos, hogy valjon tagja maradjon-e a körnek vagy sem? Egy pillanatig sem. Alávetette magát a többség akarátának, abban megnyugodott és egy cseppet sem érezte magát kenyelmetlenebbül, mint azelőtt. És jó napjai voltak a mostani kaszinónak akkor.

Mit mondhatnak a mai kaszinóról?

Egyesek agyában megvillant a kaszinórendszer meghonosításának gondolata éppen a kaszinóban. Ezt a gondolatot oda szorták a tagok közé, mely látszólag szikrára talált és fellobbant. A lángot táplálta egy kis töredék, a lateiner elem a többiek rovására, a kiket égetett a csapkódó langyelv s a kik időelötlinek találva azt, hogy hamuva legyenek, menekültek. A lang azonban lelohadt, a szikra kialudt, a megvillant s nem merlegelt, elhamarkodott gondolat bizony visszatért a hüvelybe, a hol most tesped.

Unják, szörnyen unják magukat ott az emberek!

Ezek után talán felesleges kérdeznünk: lendít valamit a kaszinó Ujpest társadalmán? És megsemm enged, egy szemernyit sem enged!

Hja, nyakasok ők is, minden ember különböző agyagból van gyurva ott is!

Egy jöttával sem nyilatkozhatunk hízé-
göbbsen az „Ujpesti közművelődési kör”-ről.

Ez a kör is valóságos sziget a szárazon.

Ott is pattantak ki eszmeik, de hiába szikrára ott sem találtak. Az eszmeik ott meg lebegnek a levegőben, süstörögve keresik a termékeny talajt, de nem találják.

Kedvetlenek, igen kedvetlenek ott az emberek.

Lendít valjon ez az egyesület valamit Ujpest társadalmán?

Es nem enged ez sem, egy szemernyit sem enged!

Hja, ők is nyakasok, ott is minden ember más-más agyagból van gyurva!

A mi végül az „Ujpesti polgári kör” rövid egy-két évi fennállását illeti, lendített valamit az Ujpest társadalmi életén?

Azt maga a kör belátta, hogy nem. Azért alakított kebelében egy szűkebb kört. Csínált quasi — újabb államot az államban.

Még ez a kisebb állam a legjobban érzi magát.

Ezen kisebb államnak az alattvalói még leginkább élvezik a társadalmi életet. Megvannak egymás közt jól, kedélyesen.

Igen ám, de az egész körre ki kellene terjeszteniök ezt a kis körben meghonosított barátságot, kedélyességet.

Mert egészben véve a polgári körben sem teljesen elégedettek az emberek.

És azért nem tágitanak ők sem, nem engednek egy szemernyit ők sem!

Mja, ott is nyakasok az emberek, ott is minden ember más agyagból van gyurva!

Mi következik már most az elmondottakból?

Az, hogy Ujpesten nincs társadalmi élet.

Az, hogy a három társadalmi alapokra fektetett egyesület egyike sem áll feladata magaslátán, mert mindegyike más követ fuj, de egymás közt is más követ fujnak.

Végül pedig mindezekből leginkább következik az, hogy a három társadalmi egyesület egyike sem állhat fönn soká, ha az elfajzást kebelőkből ki nem irtják.

Tarsuljunk urak, engedjünk egy szemernyit nyakasságunkból!

Ujpest tanügyéről.

Lépten-nyomon halljuk a panaszt Ujpest nyomoruságos tanügyéről. Vizsgáljuk meg tehát higgadtan tanügyünk állapotát s úgy mondjunk elfogulatlan ítéletet. Keressük a bajokat s ha megtaláltuk, tegyük meg minden tőlünk telhető azok orvoslására.

Ujpesten van ez idő szerint öt elemi, egy leány és egy polgári fiúiskola; ezekben az ország legkülönbözőbb vidékeiről idekerült s azt hisszük legképzettebb tanítók és tanítónők működnek, mivel Ujpest az ország összes tanítóinak ez idő szerint a Mekkája. Mint az igaz hívő muzulmán Mekkába, úgy vágyik minden tanító és tanítónő Ujpestre. A minnek természetes következménye az óriási konkurrenzia s e konkurrenziaiban a protekció mellett is csak a legjobbak érvényesülhetnek. Noha fel kell tennünk, hogy mint minden testületben, úgy az ujpesti tanítói karban is akad kevésbé alkalmas, de ez a 100-at meghaladó számból oly elenyészőleg csekély, hogy számításba nem jöhet. Tehát Ujpest tanügye a tanerőket tekintve jónak mondható. Amde Ujpest rohamos fejlődésével természetesen az iskolákat is fejleszteni kellene, különben csak egy év alatt is óriási hiányok támadhatnak. Míg az iskolák községek voltak, addig a község erejét meghaladó áldozatok aran igyekezett a kor kívánalmainak megfelelő szinten tartani iskoláit. Nem mondjuk, hogy a mióta államivá lettek, azóta nem fordított volna gondot rája, de a nehézkes adminisztráció miatt sohasem tudott kellő időben intézkedni, a minnek káros következményei koronként meglátszottak. Például évenként a lakosság szaporodtával a tankötelesek is szaporodtak, meg pedig előre soha ki nem számítható mértékben a folytonos befelelő következtében. Ezt az igazgatók csak akkor vettek észre, a mikor már a rendelkezésük alatt álló termek és tanerők elégtelenek voltak. Hiába tettek meg ekkor a felterjesztést, mert a túlszűfolt-ságot csak a megkívántató költség utalványozásával lehetett volna megszüntetni, de mivel arra az évre a miniszter nem rendelkezett fedezettel, csak a következő évre folyosíthatta. Ekkor már ott volt az új felterjesztés, mely meg többet kért mint a megelőző évi s így évről-évre az osztályok túlszűfoltak és felszereletlenek maradtak s azok ma is. Tehát az ujpesti iskoláknak legnagyobb hátrányuk, illetőleg állandó bajuk az, hogy a gyermekeink egy része a földön s a többi szorongva ül helyén az elégtelen termek és kevés pad miatt.

Már a túlszásba vitt illetlenséggel vádolják egyes szaklapok úgy a hivatalos személyeket mint a gondnokságot és községi előljárást, hogy „istállóknak való lakásaikat, a melyeket mások semmi áron ki nem bérelnének, erővel varrják az állam nyakába tantermeknek”.

Az ilyenféle vádakkal különösen a »Nemzeti Iskola« kedveskedett s ezekkel az iskola valódi jöltevéit, igaz barátait mélyen sértette, a minnek csak a község tanügye adja meg az árát; a mennyiben az iskola jóbarátai teljesen visszavonulnak a cselekvés teréről.

Tagadhatatlan, hogy egy lakóháznak épített terem sohasem lehet olyan jó tanterem mint az, melyet paedagógiai szabályok szerint e célra építettek. De ezt be kellene azon uraknak is látni, a kik napról-napra jönnek látják tanfelügyelőn, gondnokságon és községi előljáron egyet-egyet rugni. Ezt kiabálással, vádaskodással meggyógyítani nem lehet. Itt tenni kell. De ki tesz ha azokat vérgig sértjük, a kik tehetnének s már eddig is oly sokat tettek? Vajjon a »Nemzeti Iskola« igen-e?

Ezen csak egyfeleképen lehetne segíteni: csak úgy, ha megfelelő iskolai épületeket emelnének. Ezzel megszűnnek mindenféle eddig tapasztalt hiány, igaz, csak előre, mert a lakosság szaporodtával egy pár év alatt újra szűkek lennének a modern termek is.

Es most az a legnagyobb bökkenő, hogy ki miből építsen új iskolákat? Erre mi csak egy feleletet adhatunk: t. i. az állam. Mert: az iskolák az államéi s így a községnek, mint erkölcsi területnek semmi köze sincs az iskolákhoz egyeb, mint a szerződésileg kikötött összeg évenkénti fizetése. Különben az állam nem is várhatja Ujpest községtől, a melynek vagyona nincs, hogy az állami iskoláknak, általa el nem viselhető teherrel, palotákat emeljen. Tudomásunk szerint az 5%-os iskolai pótdoból eddig 90 ezer forint van tőkésítve. A folyó évre a miniszterium 140 ezer forintot vett fel két iskola építésére s a többinek felépítésére a község által akar kölcsönt felvételni. Igaz, hogy az amortizálását e kölcsönnek az állam akarja viselni; de hát akkor mire való az a kicsinyeskedés, hogy a kölcsönt kérje a község? Emeljen az állam anynyi és olyan iskolai épületet, a mennyit és a milyent akar s törlessze a hogy tudja. Községünknek kedve volna, de — sajnos — tehetősége nincs ilyen komédiához. Az efféle kombináció csak arra való, hogy takaródzó köpenyt találjon az állam magának s mondhasssa: »én akartam, de a községgel nem tudtam semmire se menni.«

Az új kiegyezés.

Az 1867. évi kiegyezés óta, a mikor a nemzet fátvót vetett a multra és kibekült uralkodójával, senkisé nem mondhatta, hogy a magyarok nem szeretik királyukat, és megis, mintha egy megnevezhetlen akadály gátolt volna meg bennünket abban, hogy ez a szeretet a legnagyobb rajongással fejlődjen. A szorongó erzet, amelynek nevet sem akartunk adni, de a mely önkénytelenül lehűtölte lelkesedésünket — az aradi tizenhárom vértanu emléke volt.

Hozy ezt, bár be nem vallotta, de minden magyar átérezte, leginkább az az öröm bizonyítja, amelyet Ábrányi Kornél képviselő levele országszerte keltett.

Hogyha valósg az, pedig valóságunk látszik, hogy királyunk megkegyelmezett az aradi tizenháromnak és csupán az aljas árnyan lón hóherjúkká, akkor hazánk fel fog lélegzeni, mintha lidereznymástól szabadult volna meg és szinte vallásos ahítattal tekintetünk királyunk magasztos alakjára.

Ez a nagy szív is évtizedekig érezte a néma vádat és habár egy szavába, egy kijelentésbe került volna, hogy nemzete előtt meg magasztosabban álljon, ő magára vette a kamarilla vetket.

Latour gróf halálát kegyetlenül torolták meg az osztrákok, egy gögös főúrért, tizenhárom felistent áldoztak fel, semmibe sem vevé a még idejekorán megérkezett királyi kegyelmet.

Ezt a leleplezést nem köszönhetjük meg eléggé.

Bebizonyítva nincsen, de a reménység is végtelenül jól esik, hatha igaz!

Aradon regóta süttögják, hogy elsikkasztották a királyi kegyelmet, sőt Tóth Béla, a »Mendemondák«-ban is felemlit ilyesmit, de hát szobeszédre nem lehet adni.

Hogyha olyan kifügástalan gavalier főúr mint Zichy Ferencz gróf azt állítja, hogy az ő szalonjában beszélt volna el a nemreg elhunyt udvari futár a király kegyelmezését és a kegyelemmel gyalázatos ignorálását, akkor senkinek sincs joga ebben kételkedni.

Az egykori kegyelemvivő ha élne, nyilatkozhatna, de hát a holtak némak.

Királyunk annyiszor tanujelet adta nagylelkűségének, kegyelmének, hogy most már szinte bizonyosra vehető, hogy bármint erőszakolták is rossz tanácsadói, hogy a tizenhárom hóst, hóher kezére adja, az ő jó, irgalmas szive csak nem tudott belenyugodni e szörnyűségbe és a kegyelemmel nem készlekedett.

Hiszzen a köszlvü hivatalnokok eléggé alkalmazták a magyarokra a rómaiak mondását: »Vea victis!« mert a fegyverletétel után sokáig jaj volt a legyőzötteknek, a tömlőzőkben csörgött a politikai foglyok rabbillinése, de a láncz lehull és a rab ismét szabad lett,

Ime az ország is felszabadult, a magyar még boldog lehet, de az a tizenhárom bitófa olyan remes látomány, hogy nem tudtuk volna felejtetni századokig.

Sokat elfelejtettünk a kiegyezés után, ezt az egyet azonban nem felejlhetjük el és most annál boldogabbak vagyunk, hogy ezt sem vethetjük az uralkodó szemére.

Ő készen volt a kegyelemmel, de az alattvalók gyűlölete meg a király akaratánál is hatalmasabb.

Adja isten, hogy egészen megbizonyosodjunk abban, hogy ez a nagyszerű állítás való, igaz, mert akkor a mi hóles királyunkat egészen a s ivünkbe zárhatjuk.

Amit a kiegyezés teljesen meg nem hozhatott, azt az arnyéket, mely a nemzet és a koronás király között lebegett, ez az igazság teljesen elűzi majd, és ez lesz az új, legszebb és legmagasztosabb kiegyezés!

A tizenhárom vértanu gyászos halála akkor csupán fátum volt és a végzet ellen ember nem küzdhet.

Gastron.

HIREK.

— Az ujpesti ipartestület ma tartja évi közgyűlést, melynek egyik legfontosabb tárgya az elnökválasztás leend. Az elnöki tisztségre eddig három iparos nevet emlegetik, meg pedig a Busffy István, Lattisz János és Sümeghy Györgyét. A mint halljuk, a többség Busffy István mellett tömörül, a kinek megválasztása legközelebb áll a valószínűséghez. Ha így lesz, csak gratulálhatunk az iparosság józan gondolkodásához, mert Busffy Istvánban elég erélyes, munkaszerető és munkabíró egyént nyerne, a ki ügyeiket bizonyára helyes mederbe fogja terelni. Érdekességet kölcsönöz meg a közgyűlésnek az is, hogy azon, ha egyebkent akadályozva nem lesz, országgyűlési képviselőnk is — mint az ipartestület tagja — részt fog venni.

— A Budapest-Ujpest-Rakospalotai villamos közuti-vasut részvénytársaság f. hó 20-án a dunaparti szárnyvonalon a személyforgalmat további intézkedésig beszüntette, mivel a közönség ezen vonalat igénybe nem veszi, ennek elleneben azonban a közönség köréből nyilvánított kívánalmaknak megfelelő a meggyeri vonalon a vonatokat, úgy mint kezdetben, azaz 12 perczes időközökben közlekedtetni. Intézkedett továbbá, hogy a közönség köréből hozzá intézett felszólalások következtében illetve annak kívánásait teljesítendő ugyancsak f. hó 20-tól kezdve az egész vonalon át egyszeri utazásra érvényes mérékelt aru bérletjegyeket adat ki, a melyek 5 — 5 darabonként 1 koronáért (50 kr.) az ellenőrnél, a Lehel-utcai és István-úti indítóknál, valamint az igazgatóságnál (Andrássy-ut 1) kaphatók.

— Az ujpesti önszegélyző-egylet mint szövetkezet f. hó 21-en tartotta meg IX. évi rendes közgyűlést tagjainak nagyszámu részvétele mellett. Elnök Friedmann Armin üdvözlö a jelenlevőket és az ülést megnyitja. Következett a napirend 1. pontja: az igazgatóság, felügyelő bizottság jelentése a kofolyt üzleti évről, valamint a mérleg és nyereményzámla előterjesztése, melyek mindegyike egyhangulag tudomásul vétetett. Az alapszabályok 24. §-ának módosítása: az igazgatóságnak 3 év helyett csak egy évi időre való megválasztása helyesítőleg tudomásul vétetett. Ezután következett a tisztújítás. Választottak 3 igazgatót, 3 felügyelő bizottsági rendes és 2 pótagót, 24 választmányi rendes és 6 pótagót, valamint 5 felszámoló bizottsági tagot. Ezzel a napirend ki léven merítve, elnök megköszönve a tagok szép számban való megjelenést, az ülést feloszlatta.

— Az »Ujpesti közművelődési kör« f. évi márczius hó 13-án szombatban este 8 órakor rendes évi közgyűlést tart a következő napirenddel: 1. Titkári jelentés. 2. A számvizsgáló bizottság jelentése és a tisztikarnak felmentése. 3. A jövő évi költségvetés. 4. Indítványok. 5. Tisztújítás.

— Izr. hitközségi elnökválasztás Rakospalotán. A f. hó 21-en tartott választógyűlésen izr. hitközségi elnöké dr. Székely Dezső ellen igen heves küzdelmek után Schwartz Jakab választott meg. A választás ílyeten eredménye megnyugtatólag hat a kedélyekre. Schwartz Jakab eddig is elnöke volt a hit-

községnek, azt ugyszólván szervezte és elhanyagolt anyagi viszonyait rendezte. Neki köszönhető az, hogy ma már templomuk van, az ő érdeme, hogy a községben lévő gyermekek kellő vallási oktatásban részesülnek, gondoskodván iskolahelyiségről, annak berendezéséről. Igaz ambícióval törekedett oda, hogy a hitközséget tekintélyesebbé emelje. A közelmúltban lefolyt országgyűlési választások alkalmával magatartását félreértették, ezért aztán gyanúsították, igazságtalanul vádolták, a mi őt elkedvetlenítette és díszes állásától önkényen megvált. A tények igazolják, hogy nem soká nélkülözhetle őt a hitközség, mert puritán jellemét, eddigi érdemeit méltányolva újból az elnöki székbe ültette.

— **A pestis utójátéka.** Az »Ujpesti Közlöny« a minap, a mint tudjuk, azt írta, hogy Budapesten kiütött az indiai pestis. A kormány rögtön megegyeztetve a riasztó hírt, a főügyesség pedig, mint értesültünk, a btk. 40. §-a alapján pőrt indított a lapszerkesztője ellen. Az idézett §. így szól: Aki a harangok felreversése vagy másnemű vészjelzés által tudja, hogy erre ok nem forog fenn, a lakosok nyugalmát megzavarja, vagy a k. a. hatóságot valótlan vészír vagy zavargás bejelentése által szándékosan félrevezeti: nyolcz napig terjedhető elzárással büntetendő. Nem sok, de elég.

— **Jókai Mór dr. a tanítókhöz.** A magyar bekegyesület Jókai Mór dr.-nak következő felhívását intézi a magyar tanítókhöz: A magyar szeretet nem zárja ki az emberszeretetet. Ha az értelmes, tanult ifjuság testi és lelki erejét saját nemzetének gyarapítására szentelne, sokkal nagyobb hazafiságot művelne, mint bármely hőstettekkel, a miket idegen nemzetek megrontására elköve. A szabadság, egyenlőség, testvériség egy szétválaszthatatlan háromságot képez, együtt teremtő elem, külön választva holt betű. A nemzetiségi gyűlölet Európa átka. Ez átok sulya alól felszabadítani az új nemzedeket, a közműveltség vezérkarára, a tanító karra van bízva a gondviselés. Egy nagy államférfi azt mondá a tanítókról, hogy azok vitézek ki a hadjárat diadalát. Higyjük azt, hogy ezek fogják kivinni a béke diadalát is.

— **Kamara-hangverseny.** Az ujpesti zene-művelőegyesület f. évi február hó 21-én d. n. 5 órakor tartotta az idei első kamara hangversenyét. A hangverseny sikerét különösen Lichtenstein Dora énekművésznő szíves közreműködése emelte, ki remek énekével a jelenlévő nagyszámú és díszes közönséget teljesen elragadta, a mit a szünni nem akaró tapsvihár fényesen igazolt. Az érdekes műsor többi részét Olgyay Kálmán zongora, Seymann Emil igazgató hegedű, Trojan Áajos dr. gordonka és Láng Zsigmond tanár viola játéka képezte, kik valamennyien nagy művészettel járultak hozzá a hangverseny sikeréhez. Azt az egyet azonban, meg kell jegyeznünk, hogy a közönség igen kis számmal volt képviselve, a mi határozottan az adminisztratív vezető urak indolenciája, a kik újabb idő óta valóságos fumiálgják a világot. Meghívókat hangversenyre nem is készítettek, vagy ha igen, abból senki sem kapott, tehát a közönség javarésze tudomással sem bírhatott arról, hogy hangverseny fog tartatni. Ezzel egyrésztől blamálták Ujpest miérettől közönséget a vendégül tellept énekművésznő előtt, másrésztől anyagi kárt okoztak az egyesületnek. Ezután több figyelmet kerünk a közönség iránt a vezetők részéről.

— **Az »Ujpesti Dalkör«** farsang utolsó napján tartandó jelmezes bolondestélyére a jegyek már nagyban fogynak, a mi az érdeklődés jele s a siker így elmaradhatatlan.

— **Nemzetközi hírlapkiállítás Budapesten.** Több újságíró és külföldi lapudósító már hónapok óta dolgozik azon, hogy ez év április havában Budapesten a vakok országos intézete javára nemzetközi hírlapkiállítást rendezzen. A monarchiának külföldi nagyköveteit és konzulait már fölkerítették, hogy állítsák egybe az illető országok hírlapjainak teljes gyűjteményét. A legtöbb eleget is tett már ennek a kérésnek s már eddig is érdekes gyűjtemény van együtt. Legutóbb az algiri, brazilai, korfui, jeruzsálemi, liszszaboni és a svéd konzulok küldtek néhány száz lapot. Az előkészítő bizottság fölkeri a közönséget, hogy a kinek érdekes régi hírlappeldányai vannak s azokat a jótékony cél iránt való tekintetből a ki-

állítás céljaira átengedni akarja, küldje a bizottság irodájába (Baresay-utca 15. szám.)

— **Hírlapbélyeg és kolportázs.** Az osztrák képviselőház január 20-án 149 szóval 47 szó ellenében elfogadta a költségvetési bizottságnak a hírlapbélyeg megszüntetésére vonatkozó javaslatát. A bélyeg e szerint a legfőbb hetenkint háromszor megjelenő újságokra nézve 1897 márczius 1-én, minden más lapra nézve 1898 január 1-én fog megszünni. Bilinski dr. lovag pénzügyminiszter kijelentette, hogy a kormány elvben a hírlapbélyeg megszüntetésének nincs ellene, pénzügyi szempontból azonban a megszüntetést nem pártolhatja, a míg ennek elmaradásaért kárpótlást nem talál. A reform, ha nem is e házban, aránylag rövid idő alatt létesülni fog. A képviselőház ezután elfogadta a sajtóügyi bizottságnak a kolportázs szabaddá tételére vonatkozó javaslatát Javorski indítványával együtt, hogy a kormány a legközelebbi ülésszakban törvényjavaslatot terjesszen be, mely szerint a sajtó útján elkövetett becsületsértések az esküdtsektől elvonassanak és szigorubb büntetéssel sújtassanak. A tárgyalás folyamán Krall osztályfőnök a kormány képviselőjében a bizottság javaslata ellen szólalt fel.

— **A sajtó és az új bünvádi eljárás.** A budapesti újságírók egyesülete február 14-én gyűlést tartott, hogy állást foglaljon az új bünvádi eljárásnak amaz intézkedései ellen, a melyeket sérelmesnek találtak a sajtóra nézve. Így a sajtó szabadságát sérti amaz intézkedés, a mely szerint a magánbecsületet érintő sajtóvétségeket az esküdtsek hatásköre alól kivonni s a járásbíró, illetve a törvényszék elé utalni kívánják. Sérelmes intézkedés továbbá az, hogy három havi fogsággal és 1000 korona pénzbírsággal lesz sújtható, a ki hírlapi közlést tesz valamely zárt, tehát a nyilvánosság kizárásával megtartott végtárgyalásról. Sérelmes harmadszor, hogy a »feljelentés stádiumában« lévő ügyekről történő közlésekért ismét három havi fogság és 1000 frt pénzbüntetés ér a hírlapíró. Sérelmes még: hogy a sajtókihágásokat (mely jogi terminust a törvény egyáltalában nem is ismeri) kivették az esküdtsek hatásköréből és a járásbírók illetékességi körébe utalták: hogy a sajtóközleményeknek törvényben biztosított immunitását a kuria megsértette, hogy közönséges bünvádi uton üldözik azt a szerkesztőt, a ki az inkriminált cikk kéziratát elrejti, illetve ki nem adja: hogy a sajtótermékek terjesztőit is közönséges bírói fórum elé akarják állítani. A gyűlés többek felszólalása után határozati javaslatot fogadott el, melyet bő megokolással együtt memorandum alakjában megküldenek a kormány és az országgyűlés minden tagjának.

— **A rákospalotai izr. nőegylet folyó hó 20-án saját penztára javára igen fényesen sikerült bált rendezett. A főderem ezen mulatság sikerült rendezéséért Berényi Gyuláné nőegyleti elnököt és Dr. Székely Dezső díszelnököt illeti. Az első negyest, melyet Blau József ur igen ügyesen rendezett 80 pár táncolta.**

Jelen voltak asszonyok: Berényi Gyuláné, Dr. Székely Dezsőné, Weisz Józsefné, Gonda Dánielné, Grosz Davidné, Moskovits Arminné, Herczog Józsefné, Özv. Ganzlne J. Ujpestről, Róth Dánielné B-pestről, Dr. Hadadyne Ujpestről, Özv. Weinbergerné, Brandenburg M. Ujpestről, Reich Henrikne Ujpestről, Kürthy Ignácne, Susitzky Miksáné, Blau Józsefné, Hevesy N.-né, Goldberger Miksáné, Bogdányné, Ruzsnyak Manóné, Schvartz Mórne, Schvartz Adolfne, Weisz Mórne, Schvartz N. Ujpestről, Rosenthal Farkasné Ujpestről, Spitzer N.-ne Ujpestről, Herczog Lipótné, Deusch B.-né B-pe tről, Markus Miksáné Ujpestről, Barok Miksáné, Reich Zsigáné, Klein Manóné B-pestről, Schvartz N.-né B-pestről. Leányok: Berényi Irma, Ruzsnyak Matild, Berger Rozsi, Weinberger Janka és Gizella, Kelemen Etel Budapestről, Weiszberg Katalin Ujpestről, Weiszberg Róza Ujpestről, Herczog Ilka, Lövy V. nővérek, Gonda Malvira, Moskovits Regina, Reich Regina és Rézi, Ganzl Etel, Grosz Eszti és Gizella, Brandenburg Ernesztina Ujpestről és Weisz Olga k. a. Ujpestről.

Végül dicsőretekkel kell megemlékeznünk a Hungária-kávéház bérlőjéről, ki ez alkalommal minden tekintetben megfelelt a hozzá fűzött igényeknek.

— **A szerelem.** Dvorzsák István 19 éves henteslegény kedden délelőtt Árpád-ut (Ujpest) 48. sz. a. lakásán mellbe lötte magát. Szerelmes volt egy szakácsnőbe s elakarta venni, de szülei nem egyeztek bele a házasságba. E fölött való elkeseredés adta kezébe a gyilkos fegyvert. Most elenthalal közt fekszik az ujpesti Károlyi-korházban.

— **Sagh József »Zenelap«-ja** (11-ik évf.) legközelebb Langer Viktortól két eredeti »Kurucz-nótá«-t fog mellékelni előfizetőinek szétküldeni. A »Zenelap« a tizenegyedik évfolyamban magyar és német nyelven jelenik meg, hogy ily módon zenei kulturtörékvésinkről a művelt külföldiek is tudomást szerzhessenek. A »Zenelap« czim lapján mindenkor egy-egy kiváló zenész, vagy zenemű-pártoló arcképét mutatja be. Irányzikkai és tárczái, valamint operai, hangverseny tudósításai egyaránt érdekesek. A művelt zenekedvelő épp olyan élvezettel olvashatja a »Zenelapot«, mint bármely szakzenész. A »A Zenelap« havonként háromszor jelenik meg. Előfizetési ára egész évre 4 frt., félévre 2 frt. Az előfizetési pénz legcélszerűbben postautalvánnyal a »Zenelap« kiadóhivatalába Bpestre, VIII., Prater-u. 44. szám alá küldendő. Ajánljuk a felette érdekes lapot olvasóink becses figyelmébe.

Szerkesztői üzenetek.

— **K. V. Helyben.** Mindenesetre reánk cze- loz, de a mint ön is jól mondja, túllött a cze- lon, tehát bennünket nem talált. Haragudni mi is tudunk, ha van okunk, de oly esunyán haragudni epenk valójában kevés.

— **Zenész. helyben.** A helybeli Conservatorium valószínűleg csak a »Társadalmi Lapok« szerkesztőségét szokta meghívni, talán nemanynyira azért, mintha a mi kritikánktól tartania kellene, hanem talán inkább azért, mert a »Társadalmi Lapok« kiadóhivatalának főnöke a Conservatoriumban szintén cze-h-beli ember.

— **Unalmas.** Kérdése is az, hozzá még érthetlen is, aztán magán hordja az illem legelemibb szabályának, a figyelemnek, tisztelgetnek hiányát. Ertjük a levelezőlapot: még ha zárt volna? Nehogy azonban azt higgye, mintha mi kérdése elől e bevezetéssel ki akarnánk térni, igerjük, hogy alapos választ adnak, ha ön megmondja, hogy mit ért erkölcsi és mit emberi kötelesség alatt s egyáltalán mi különbséget tesz a kettő között? Azt azonban már most megmondhatjuk, hogy szerkesztőségünknek van nőtlen tagja is.

— **Ujocsz. helyben.** Egypár szóval elmondják önnek a jegyzői irodában.

— **Kondor G. Rákospalota.** Igenis. Erschinger János tagja szerkesztőségünknek, még pedig megbeesülhetlen tagja.

17917

k. i. 96.

Ujpest községtől.

Pályázati hirdetés.

Ujpest község fogyasztási bérieténél a második fogyasztási ellenőri állásra ezennel pályázat hirdettetik.

A pályázati kérvényeket f. évi márczius 15-ig a községi bíróhoz adandók be, a hol a megkívántató minősítvényre nézve is felvilágosítás nyerhető.

Ujpesten, 1897 február 27-én.

Az előljároság.

Egy üres telek

1040 négyszögöles, bekerítve főut- és Deák-utcza sarkán szabad kézből eladó, esetleg bármi célra haszonbérbe vehető.

Bővebb értesítés Weiss Armin és fia börgyáros cézgnél Ujpest, vácsi ut 40. sz. a. kap- ható.

FUCHS ANTAL

könyvnyomdája

Ujpest, Árpád-ut 20. szám.

Ajánlkozik a könyvnyomdai szakba vágó munkák szabatos, gyors és pontos elkészítésére a legjutányosabb árak mellett.

Elvállal hírlapokat és műveket minden nyelvben, körleveleket, táblázatokat, esketésre, gyűlésre és egyéb meghívókat, gyászjelentéseket, községi, ügyvédi és minden más hivatalbeli, kereskedelmi és egyesületbeli nyomtatványokat, szállítóleveleket, falragaszokat, vonalzott üzleti könyveket, folyóiratokat stb. stb. a legmérsékeltőbb áron való elkészítését.

1

Eladó telkek.

Az „Ujpesti kereskedelmi és iparbank“ tulajdonát képező

Földessy-féle telkek

szabad kézből eladók.

A venni szándékozók ez ügyben bővebb értesítést nyerhetnek minden héten **szerdán délután 3–5 óra** közt a bank helyiségében Ujpest, Árpád ut 3. szám.

26